

Vzpomínka na Darju Kocábovou a její Kameny

Na sklonku osmdesátých let jsem o Darje Kocábové nejdříve jen slyšel dobré zprávy. Jako tehdy začínající učitel výtvarné výchovy a nadšenec pro arteterapii jsem měl blízko k lidem z jejího okolí, kteří mi o ní vyprávěli jako o velké průkopnici arteterapie u nás. Tváří v tvář jsme se ale s Darjou sešli až počátkem devadesátých let. Začal jsem v té porevoluční době učit arteterapii studenty speciální pedagogiky a jejich energie a zaujetí pro věc byla jako magnetické pole. Přitahovala další a další spřízněné duše a vyvolávala zájem být spolu. Arteterapie po sametové revoluci získala svobodný prostor, nabyla popularity a oslovovala mladé lidi s rozmanitými zkušenostmi, rozdílným vzděláním, pracovním zaměřením a mnohdy nesouměřitelnými představami. Proto se rojily různé názory, jaká by arteterapie u nás mohla být a jak by se měla rozvíjet. Nebylo vždy snadné se domluvit. Zejména ve chvílích, kdy se začalo přemýšlet o založení samostatného profesního sdružení, budoucí ČAA (Česká arteterapeutická asociace), a jejím vedení. A právě tehdy přišel spásný nápad a s ním i moje první osobní setkání s Darjou. Byla totiž jediným člověkem, na němž jsme se všichni shodli: ona je pravá opora pro ČAA.

Sešli jsme se někdy v r. 1992 v krásném prostorném bytě Darji a Freda a vzpomínka na můj dojem z toho setkání na mě dodnes dýchne klidem a srdečností. Darja jako zakladatelka arteterapeutické sekce v České psychoterapeutické společnosti vždy dříve přemýšlela o arteterapii především jako léčebném oboru, ale dokázala být vstřícná i k jejímu širšímu uplatnění v rozvoji osobnosti a poznávání umění. Již tehdy při tom prvním setkání jsme našli společnou řeč a nikdy ji pak už neztratili. Ne, že bychom pokaždé ve všem spolu souhlasili, ale vždy jsme se dokázali rozumně domluvit. Darja nás všechny u zrodu ČAA, ne vždy snadného, svou otevřeností a přitom citlivým ohledem na mínění druhých povzbuzovala, dodávala nám odvalu a odhodlání nevzdávat dobrá předsevzetí.

Rád jsem s Darjou sedával u čaje a povídal si. Často to muselo být o běžných takřikajíc provozních tématech kolem arteterapeutických výcviků nebo ČAA. Hodně času nám zabralo domlouvání o výročních setkáních či konferencích. Ale vždycky jsme našli dost času na volnější a mnohdy i hluboké rozmluvy. Zvláště zaujatě jsme debatovali o duchovních stránkách arteterapie a možnostech jejího uplatnění v pastorační činnosti. Asi nejvíce radosti nám přinášely společné úvahy o tom, co a jak v arteterapii konkrétně dělat. Darja zaujatě sledovala nové arteterapeutické techniky a sama se aktivně účastnila arteterapeutických workshopů nebo vstupovala do výcviku v arteterapii. Být s ní přitom nám bylo odměnou – vždycky jsme se od ní něčemu přiučili a odnášeli si náměty pro přemýšlení.

Technikou, která byla s Darjou spjatá skoro tak přirozeně a neoddělitelně, jako stopa s chodidlem, byly její milované Kameny. Popis jejího provedení Darja vložila i do prvního sborníku o současné arteterapii vydaného ČAA v roce 2000. Vzpomínám, že se nejprve zdráhala svěřit tuto meditativní intimní techniku papíru. Vždyť popis nikdy nemůže vystihnout, co se při ní skutečně děje, přesvědčovala mě. Nakonec ale uznala, že by bylo škoda, kdyby se o jejích Kamelech čtenáři sborníku nedozvěděli. Včera, když mi přišla zpráva, že už Darju nikdy tváří v tvář neuvidím, šel jsem ke knihovně a otevřel stránku s jejím příspěvkem Meditace při hře s kameny. A přečetl si:

Lidské bytosti jsou omezeny zrozením (nebo počátkem) a smrtí. Kámen naopak představuje pravěkou archetypální substanci, jejíž počátek i konec jsou našim očím skryty a daleko přesahují čas vyměřený jednomu člověku. Kámen je částice nádherné vesmírné hmoty, která je oporou pro naše kroky kdekoliv na světě. Promlouvá k citlivé lidské bytosti beze slov...

Milá Darjo, díky za tvoje Kameny. Jsou všude kolem a každý z nich kdykoliv může promluvit a povědět citlivé lidské duši něco moudrého a útěšného. My, kdo jsme tě znali, budeme přitom vždycky slyšet tvůj hlas a vidět tvou tvář. A kdo ví, jednou se naše duše znovu potkají v mihotání slunečních paprsků na oblázcích pohlazených jarním deštěm.